

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี ตามทัศนะของผู้ทำบัญชี และผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจกับกลุ่มตัวอย่างผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจในจังหวัดจันทบุรี

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชี และผู้บริหารธุรกิจในจังหวัดจันทบุรี ในด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจในจังหวัดจันทบุรี ในหมวดธุรกิจเดียวกัน

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี ตามทัศนะของผู้ทำบัญชี ในจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามหมวดธุรกิจ

1.1.4 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี ตามทัศนะของผู้บริหารธุรกิจในจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามหมวดธุรกิจ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย มีดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ทำบัญชี จำนวน 292 ราย และผู้บริหารธุรกิจ จำนวน 253 ราย ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจในจังหวัดจันทบุรี การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) สถิติทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และทดสอบต่อด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Least Significant Difference)

1.3 ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี ในด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า

1) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้ทำบัญชี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 89.70) มีอายุระหว่าง 25 ปี ไม่เกิน 35 ปี (ร้อยละ 64) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 80.10) มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 3 ปี ไม่เกิน 5 ปี (ร้อยละ 41.80) ซึ่งเป็นผู้ทำบัญชีของหมวดการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมรถยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน (ร้อยละ 56.80)

2) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 76.30) มีอายุระหว่าง 25 ปี ไม่เกิน 35 ปี (ร้อยละ 51) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 58.90) มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5 ปี ไม่เกิน 10 ปี (ร้อยละ 60.50) ซึ่งเป็นผู้บริหารธุรกิจของหมวดการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน (ร้อยละ 62.80)

1.3.2 ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี ตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี สรุปได้ว่า

1) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น ผู้ทำบัญชี มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี จำนวน 1 ด้าน ที่มีระดับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การพัฒนาผู้ทำบัญชีในด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.23$) สำหรับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีอีก 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=3.88$) ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.87$) และด้านความรู้ในวิชาชีพ ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

(1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้ทำบัญชีมีระดับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในภาพรวมของทุกหัวเรื่องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหัวเรื่องที่ต้องการพัฒนาในลำดับแรก คือ การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ความเป็นอิสระในการทำงานไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลในการตกแต่งบัญชีให้เกิดข้อมูลเป็นเท็จ ซึ่งมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

(2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้ทำบัญชีมีระดับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในภาพรวมของทุกหัวเรื่องอยู่ในระดับมาก โดยหัวเรื่องที่ต้องการพัฒนาในลำดับแรก คือ

การใช้เครื่องใช้สำนักงานอัตโนมัติ (เครื่องโทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร) ส่วนลำดับสุดท้าย คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการวางแผนทรัพยากรองค์กร ERP สำหรับจัดทำบัญชีการเงิน Oracle, SAP

(3) ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้ทำบัญชีมีระดับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในภาพรวมของทุกหัวเรื่องอยู่ในระดับมาก โดยหัวเรื่องที่ต้องการพัฒนาในลำดับแรก คือ มาตรฐานการบัญชี ส่วนลำดับสุดท้าย คือ พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

(4) ด้านความรู้ในวิชาชีพ ผู้ทำบัญชีมีระดับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในภาพรวมของทุกกลุ่มวิชาชีพอยู่ในระดับมาก และกลุ่มที่อยู่ในความต้องการพัฒนาในลำดับแรก คือ กลุ่มการบัญชีบริหาร ซึ่งหัวเรื่องในกลุ่มนี้ที่อยู่ในความต้องการลำดับแรกคือ วิธีการนำเสนอข้อมูลทางการบัญชีเพื่อการบริหาร ส่วนกลุ่มที่อยู่ในความต้องการพัฒนาลำดับสุดท้าย คือ กลุ่มการบัญชีเฉพาะเรื่อง

2) ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็น ผู้บริหารธุรกิจ มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีจำนวน 1 ด้านที่มีระดับความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การพัฒนาผู้ทำบัญชีในด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}=4.26$) สำหรับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี อีก 3 ด้าน มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก คือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}=3.88$) และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X}=3.81$) และด้านความรู้ในวิชาชีพ ($\bar{X}=3.70$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

(1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารธุรกิจ มีระดับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในภาพรวมของทุกหัวเรื่องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยหัวเรื่องที่ต้องการพัฒนาในลำดับแรก คือ การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ความเป็นอิสระในการทำงาน ไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลในการตกแต่งบัญชี ให้เกิดข้อมูลเป็นเท็จ

(2) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารธุรกิจ มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในภาพรวมของทุกหัวเรื่องอยู่ในระดับมาก โดยหัวเรื่องที่ต้องการพัฒนาในลำดับแรก คือ การใช้เครื่องใช้สำนักงานอัตโนมัติ (เครื่องโทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร) ส่วนลำดับสุดท้าย คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการวางแผนทรัพยากรองค์กร ERP สำหรับจัดทำบัญชีการเงิน Oracle, SAP

(3) ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารธุรกิจ มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี ในภาพรวมของทุกหัวเรื่องอยู่ในระดับมาก โดยหัวเรื่องที่ต้องการพัฒนาในลำดับแรก คือ มาตรฐานการบัญชี ส่วนลำดับสุดท้าย คือ พระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527

(4) ด้านความรู้ในวิชาชีพ ผู้บริหารธุรกิจ มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในภาพรวมของทุกกลุ่มวิชาชีพอยู่ในระดับมากและกลุ่มที่อยู่ในความต้องการลำดับแรก คือ กลุ่มการบัญชีบริหาร ส่วนกลุ่มที่อยู่ในความต้องการลำดับสุดท้าย คือ กลุ่มการบัญชีเฉพาะเรื่อง

1.3.3 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจในจังหวัดจันทบุรี ในหมวดธุรกิจเดียวกัน พบว่า

ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในหมวดธุรกิจเดียวกัน มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างกัน

1.3.4 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามหมวดธุรกิจ พบว่า

ผู้ทำบัญชีในแต่ละหมวดธุรกิจ มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างกัน

1.3.5 การเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี ตามทัศนะของผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามหมวดธุรกิจ พบว่า

ผู้บริหารธุรกิจ ของหมวดธุรกิจทั้ง 4 หมวดธุรกิจ คือ หมวดการผลิต หมวดการก่อสร้าง หมวดการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน และหมวดการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และการบริการทางธุรกิจ มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีใน 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่แตกต่างกัน มีเพียงด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เท่านั้นที่ผู้บริหารธุรกิจ ในหมวดธุรกิจที่แตกต่างกัน มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยรายคู่ที่มีความต้องการแตกต่างกันคือ หมวดการผลิตกับหมวดการก่อสร้าง และหมวดการก่อสร้างกับหมวดการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน

1.3.6 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาของข้อเสนอแนะและปัญหาในการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะให้พัฒนาผู้ทำบัญชีด้านความรู้ในวิชาชีพ และปัญหาในการพัฒนาผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่ คือ บริษัทไม่มีนโยบายให้พนักงานเข้ารับการฝึกอบรม

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนคติของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจในจังหวัดจันทบุรี ในด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจมีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีทั้ง 4 ด้านโดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านความรู้ในวิชาชีพ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เหมือนกัน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากการที่ผู้ทำบัญชีส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 3 ปี ไม่เกิน 5 ปี และอาจจะเป็นผู้ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบัญชี และก้าวสู่วิชาชีพบัญชีทันที ผู้ทำบัญชีจึงเห็นว่า ความรู้และประสบการณ์ในการทำงานของตนเองที่ได้ศึกษามาจากชั้นเรียนอาจมีไม่เพียงพอ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในทุก ๆ ด้าน เช่นเดียวกับกับผู้บริหารธุรกิจที่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 5 ปี ไม่เกิน 10 ปี ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการงานและการบริหารงาน มากกว่าผู้ทำบัญชี และผู้บริหารธุรกิจต่างเห็นว่าผู้ทำบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย และเพิ่งสำเร็จการศึกษา ขาดทักษะและ ประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชีอยู่อีกมาก จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้เองทำให้ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจมีความเห็นตรงกัน คือ ต้องการให้ผู้ทำบัญชีมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม เป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจาก สภาพปัจจุบันสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีผลโดยตรงต่อสภาวะจิตใจของผู้ทำบัญชีเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝน และระยะเวลา รองลงมาคือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเนื่องจากการจัดทำบัญชีจะต้องมีความสัมพันธ์กับการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างชำนาญ จึงต้องมีการฝึกฝนเพิ่มเติม ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจาก ผู้ทำบัญชีจำเป็นต้องทราบถึงระเบียบ ข้อบังคับ หรือข้อกำหนดต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอันจะนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำบัญชี ซึ่งมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับสาม สำหรับด้านความรู้ในวิชาชีพนั้น เนื่องจากผู้ทำบัญชียังเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานระหว่าง 3 ปี ไม่เกิน 5 ปี มีผลทำให้ความรู้ในวิชาชีพที่ได้ศึกษามาไม่นานนักจึงยังคงอยู่ จึงทำให้ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจให้ความสำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับที่สี่ ซึ่งสอดคล้องกับ ชัยนรินทร์ วีระสถาวณิชย์ (2548 : 2) ที่กล่าวถึงความรู้ความสามารถของผู้ทำบัญชีตามมาตรฐานสากลของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในการจัดทำรายงานทางการเงินที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และทันต่อเหตุการณ์ ความรู้ ความสามารถของผู้ทำบัญชี คือ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งประกอบไปด้วย ความรู้ในวิชาชีพ

ทักษะทางวิชาชีพ คุณค่าแห่งวิชาชีพ จรรยาบรรณ และเจตคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติงานในฐานะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี ด้านความรู้ในวิชาชีพ พบว่า ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจต่างมีความเห็นตรงกันว่าผู้ทำบัญชีควรได้รับการพัฒนาความรู้ในวิชาชีพบัญชีบริหารเป็นกลุ่มแรก เนื่องจากการบัญชีบริหารเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ทำบัญชีจะต้องจัดทำเพื่อนำเสนอให้กับผู้บริหารธุรกิจใช้ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับ อัญชญา เหมวงศ์กุล (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาทัศนคติของผู้ประกอบการในการจัดทำบัญชีสำหรับธุรกิจนิติบุคคลในจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้ประกอบการต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชีเป็นเครื่องมือเพื่อการบริหาร ดังนั้นผู้ทำบัญชีจึงต้องมีความรู้ทางบัญชีในระดับบริหาร และมีทัศนคติที่ต้องการใช้ข้อมูลทางการบัญชี จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ และนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและตัดสินใจ และสอดคล้องกับมารวย พดุงสิทธิ์ (2532 : 9-13) ที่ระบุว่าบทบาทหน้าที่ของผู้ทำบัญชีจะเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์หลักเกณฑ์ให้ข้อคิดเห็นและเป็นประโยชน์ในการบริหารการเงิน มีส่วนเข้าไปร่วมในการวางแผนงานในอนาคตของกิจการ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อให้การบริหารงานการเงินเกิดประสิทธิภาพ รองลงมาคือกลุ่มการบัญชีต้นทุน เนื่องจากการคำนวณต้นทุนที่ถูกต้องจะส่งผลให้ผู้บริหารธุรกิจสามารถวางแผนงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างแม่นยำมากขึ้น รองลงมาคือ กลุ่มการบัญชีการเงิน เนื่องจากสภาวิชาชีพบัญชี ได้ปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี เพื่อให้สอดคล้องกับสภาการณ์ในปัจจุบันยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สิงห์ ดังทัดสวัสดิ์ (2541) ที่ระบุว่า ผู้ทำบัญชีต้องสร้างมูลค่าเพิ่มสูงสุดให้กับทั้งองค์กรและตนเอง โดยเน้นการพัฒนาความรู้ทางการเงินกับข้อมูลด้านอื่น เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุตามวิสัยทัศน์ได้ กลุ่มการวางระบบบัญชีและการตรวจสอบบัญชี ผู้ทำบัญชีมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากกว่าผู้บริหารธุรกิจ เนื่องจากผู้ทำบัญชีมีความต้องการความก้าวหน้าในวิชาชีพ ที่ต้องการมุ่งสู่วิชาชีพด้านการสอบบัญชี การวางระบบบัญชี สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ซึ่งสำหรับผู้บริหารธุรกิจแล้ว การวางระบบบัญชี หรือ การตรวจสอบบัญชี ขององค์กร อาจดำเนินการโดยเจ้าพนักงานบัญชีมากกว่านั่นเอง สำหรับกลุ่มการบัญชีเฉพาะเรื่อง ทั้งผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ต่างเห็นว่า ผู้ทำบัญชีควรได้รับการพัฒนาไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก การบัญชีเฉพาะเรื่อง อาจจะเหมาะสำหรับ การประกอบธุรกิจของบางองค์กรเท่านั้นก็เป็นได้

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี ด้านคุณธรรมจริยธรรม พบว่า ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจต่างเห็นว่าผู้ทำบัญชีควรได้รับการพัฒนาในเรื่องของการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส รองลงมา ผู้ทำ

บัญชีต้องการพัฒนาตนเองในเรื่องของการปฏิบัติงานด้วยความเที่ยงธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องมีการปลูกฝังจิตสำนึก โดยต้องใช้ระยะเวลาและประสบการณ์ทำงานพอสมควร แต่สำหรับผู้บริหารธุรกิจเห็นว่ารองลงมาต้องการให้ผู้ทำบัญชีพัฒนาในเรื่องของการปฏิบัติงาน โดยไม่เปิดเผยข้อมูลอันเป็นความลับขององค์กร เนื่องจาก ข้อมูลทางการเงินขององค์กรมีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานขององค์กรให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ ซึ่งถ้าหากมีการรั่วไหลจะส่งผลกระทบต่อองค์กรเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารธุรกิจ จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับการรักษาความลับมาเป็นอันดับสอง สำหรับความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีด้านคุณธรรมจริยธรรมในเรื่องอื่น ๆ มีความเห็นไม่ต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อังคณา นุตยกุล (2548 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของผู้ทำบัญชีในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีไทยสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ทำบัญชีต้องเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ คือ ความเป็นอิสระในการทำงาน มีความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ และสอดคล้องกับ ชรรยง ธรรมธัชอารี (2548 : 155-157) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ทำบัญชีที่ส่งผลให้การทำงานสำเร็จลุล่วง เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความละเอียดรอบคอบ ความยึดมั่นในการปฏิบัติตามระเบียบ การติดตามงาน ความกล้าในการแสดงความคิดเห็น ทักษะในการติดต่อสื่อสาร และการรักษาความลับ ด้วยเหตุที่งานบัญชีจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการบริหารเงินสดและการดูแลสินทรัพย์อื่น ๆ ของกิจการ ผู้ทำบัญชีจึงต้องมีคุณธรรมจริยธรรม เป็นที่ไว้วางใจของผู้บริหาร

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจในจังหวัดจันทบุรี ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ต่างเห็นว่าผู้ทำบัญชีควรได้รับการพัฒนาในเรื่อง การใช้เครื่องใช้สำนักงานอัตโนมัติ (เครื่องโทรสาร เครื่องถ่ายเอกสาร) เนื่องจาก การจัดทำบัญชีเป็นการปฏิบัติงานเฉพาะด้านเพื่อเตรียมข้อมูลในการจัดทำงบการเงินเสนอให้ผู้บริหารธุรกิจหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจ อันส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีเป็นไปด้วยความสะดวก และรวดเร็วมากขึ้น อีกทั้งปัจจุบันธุรกิจยังนำเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการทำงานมากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ สุชาดา กิระนันท์ (2541) ที่กล่าวว่า ผู้ทำบัญชียุคใหม่ควรมีคุณลักษณะ คือ มีความรู้พื้นฐานด้านการบัญชีและเข้าใจระบบบัญชีอย่างดี มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ และสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือในการทำงานบัญชีได้อย่างดี รองลงมา คือ การสืบค้นข้อมูลการบัญชีทางอินเทอร์เน็ต ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบัญชี ข้อมูลข่าวสาร กฎหมาย หรือ หน่วยงานองค์กรทั้งของรัฐบาลและเอกชน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดทำบัญชีเป็นไปอย่างทันสมัย ถูกต้องตามข้อมูลข่าวสารรวดเร็วและสะดวกขึ้น และยังสอดคล้องกับ ชลธิชา

ประกอบวงษ์ (2546 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการความต้องการพัฒนาผู้สอบ บัญชีสหกรณ์ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ พบว่า ควรได้รับการพัฒนาในด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตรวมถึงการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี อันจะส่งเสริมให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนคติของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจต่างเห็นว่า ผู้ทำบัญชีควรได้รับการพัฒนาด้านมาตรฐานการบัญชี มากที่สุด เนื่องจากมาตรฐานการบัญชี ถือเป็นหลักการบัญชี วิธีปฏิบัติทางบัญชีที่รับรองทั่วไป โดยมีคณะกรรมการกำหนดและผู้ทำบัญชีจะต้องนำมาปฏิบัติตาม เพื่อให้รายงานทางการเงินมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้ ผู้ทำบัญชีจึงต้องมีความเข้าใจในมาตรฐานแต่ละมาตรฐานอย่างถ่องแท้ เพราะถ้าผู้ทำบัญชีไม่เข้าใจในมาตรฐานการบัญชีแต่ละมาตรฐานอย่างแท้จริงก็ย่อมจะส่งผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานทางบัญชีได้ สอดคล้องกับ รัชณี แสงศิริ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาความต้องการในการพัฒนาความรู้ทางบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปางพบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตอำเภอเมืองจังหวัดลำปางมีความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิชาชีพ และสอดคล้องกับจรี วิจิตรนบดี (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีของผู้ประกอบวิชาชีพการบัญชี ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการติดตามข่าวสารจากสภาวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีเพิ่มเติม โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจะมีการกระจายข่าวสารไปสู่ภูมิภาค มีการจัดอบรม ประชุม สัมมนาในภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อเป็นการจูงใจให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาความรู้ และศักยภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น

ผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี ในหมวดธุรกิจเดียวกัน มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างกัน มีสาเหตุเนื่องมาจากผู้ทำบัญชีมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้บริหารธุรกิจมากขึ้น ผู้ทำบัญชีจะมีบทบาทร่วมแก้ไข ปัญหา กับผู้บริหารในเรื่องต่างๆ เน้นการพัฒนาความรู้ทางด้านการเงิน การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ การวิเคราะห์วางแผน ข้อมูลทางการเงิน กับข้อมูลด้านอื่นๆ เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งทำให้ความต้องการของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจ ในจังหวัดจันทบุรี ในหมวดธุรกิจเดียวกันมีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในด้านความรู้ในวิชาชีพ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุเวทย์ ธีรวิชิตกุล (2546 : 32 – 38) ที่ระบุว่าหน้าที่ของผู้ทำบัญชีจะเปลี่ยนไป ก็ต้องมี การนำเสนอข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ และเพียงพอต่อการตัดสินใจ และวางกลยุทธ์เพื่อการแข่งขัน อีกทั้งผู้บริหารธุรกิจยังต้องการผู้ทำบัญชีที่มีความรอบรู้ มาเป็นคู่คิดทางการค้า เพื่อบริหารองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้า อันทำให้ผู้ทำบัญชี สามารถก้าวสู่ตำแหน่ง บริหารระดับสูง

ผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรีในหมวดธุรกิจเดียวกัน มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีใน ด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างกัน มีสาเหตุเนื่องมาจาก การพัฒนาผู้ทำบัญชีทั้ง 4 ด้าน ล้วนมีความจำเป็น อย่างยิ่งต่อผู้ทำบัญชี ซึ่งหากผู้ทำบัญชีได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน อย่างเพียงพอ ย่อมส่งผลให้การปฏิบัติงานของผู้ทำบัญชีมีประสิทธิภาพ คือ ผู้ทำบัญชี จะสามารถจัดทำบัญชี รายงานทางการเงิน นำเสนอข้อมูลที่ต้องการ เชื่อถือได้ รวดเร็วทันเหตุการณ์ เพียงพอในการ ตัดสินใจสำหรับผู้บริหารธุรกิจ ทำให้การทำงานของผู้ทำบัญชีเองได้รับการยอมรับจากสังคม ทั้ง จากเพื่อนร่วมงาน หรือผู้บริหารธุรกิจเอง และยังส่งผลให้ผู้ทำบัญชีได้รับการยกย่อง จนประสบความสำเร็จในอาชีพ ตามที่ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow ที่ได้ระบุว่า ความ ต้องการของคนจะเป็นลำดับขั้น โดยเริ่มจากความต้องการพื้นฐานที่จำเป็น ไปสู่ความต้องการไปใน ระดับสูงขึ้น คือ ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย ความต้องการความ ผูกพันยอมรับ ความต้องการยกย่อง และความต้องการความสำเร็จในชีวิต สอดคล้องกับ ทฤษฎี การจูงใจ ERG ของ Alderfer ที่ระบุว่า ความต้องการของมนุษย์อาจจะเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันก็ได้ คือ ความต้องการมีชีวิตอยู่ ความต้องการมีสัมพันธภาพ และความต้องการความก้าวหน้า และ สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของ McClelland ที่ระบุว่า บุคคลย่อมต้องการความสำเร็จ ความผูกพัน และต้องการอำนาจ ดังนั้น ผู้ทำบัญชีในจังหวัดจันทบุรีในหมวดธุรกิจเดียวกัน จึงมี ความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในด้านความรู้ในวิชาชีพ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทักษะของผู้บริหาร ธุรกิจ ใน จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามหมวดธุรกิจ พบว่า มีเพียงผู้บริหารธุรกิจหมวดการผลิต หมวดการ ก่อสร้าง และ หมวดการขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ใน

ครัวเรือน เท่านั้น ที่มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารหมวดการผลิต หมวดการก่อสร้าง และหมวดการค้าขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน มีความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน เนื่องจากลักษณะเฉพาะของแต่ละหมวดธุรกิจมีความแตกต่างกัน ผู้ทำบัญชีในแต่ละหมวดธุรกิจจึงจำเป็นต้องมีความรู้ในลักษณะและกฎหมายที่เกี่ยวข้องของแต่ละธุรกิจ ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหมวดการผลิต หมวดการก่อสร้าง และหมวดการค้าขายส่ง ขายปลีก ซ่อมแซมยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือนนั้นมีความเฉพาะเจาะจง สอดคล้องกับ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2547 : 54-68) กล่าวถึงความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับนักบัญชีสืบสวนว่า นอกจากความรู้พื้นฐานที่ได้มาจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้ว นักบัญชีสืบสวนควรมีประสบการณ์ทางด้านบัญชี เช่น การบัญชีบริหาร การตรวจสอบ การควบคุมภายใน การบัญชีภาษีอากร เป็นต้น โดยทั่วไปนักบัญชีสืบสวนควรมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายนักบัญชีสืบสวนควรมีความรู้ทั้งกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา เพื่อที่จะได้เข้าใจว่าการกระทำ อันไม่สมควรมันละเมิดต่อกฎหมายในเรื่องใด และเพื่อวางแผนการตรวจสอบและระบุประเด็นที่จะสืบสวนได้อย่างเหมาะสม ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจ นักบัญชีสืบสวนควรมีความรู้เกี่ยวกับธุรกิจและอุตสาหกรรมที่กิจการดำเนินงานอยู่ สภาพเศรษฐกิจ การบริหารงาน และวิธีปฏิบัติงานของกิจการ ซึ่งจะช่วยในการประเมินความเสี่ยง และการระบุปัญหา รวมทั้งการวางแผนและปฏิบัติงานตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการประเมินหลักฐานการตรวจสอบ เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จำแนกข้อเสนอแนะไว้ 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ควรให้ความสนับสนุนส่งเสริมให้มีการพัฒนาผู้ทำบัญชีในด้านต่าง ๆ ตามลำดับดังนี้

3.1.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยการสร้างจิตสำนึกให้กับผู้ทำบัญชีได้ตระหนักถึงการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรม ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ความ

ระมัดระวังรอบคอบ การปฏิบัติงานอย่างเต็มความรู้ความสามารถ และปฏิบัติงานโดยไม่เปิดเผย ข้อมูลอันเป็นความลับ หรือเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ผู้ทำบัญชีมีจรรยาบรรณในวิชาชีพนั่นเอง

3.1.2 ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการจัดฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับผู้ทำบัญชี เช่น โปรแกรมสำเร็จรูปทางการบัญชี การประยุกต์ใช้โปรแกรม Excel เพื่องานบัญชี การใช้เครื่องใช้สำนักงาน การใช้อินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยเน้นให้มีการปฏิบัติงานได้จริง

3.1.3 ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายพระราชบัญญัติ มาตรฐานการบัญชี ประมวลรัษฎากร และข่าวสารต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.1.4 ด้านความรู้ในวิชาชีพ โดยการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในความรู้ด้านวิชาชีพที่มีประโยชน์และสำคัญต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม จึงต้องพัฒนาให้เหมาะสม และตรงตามข้อกำหนดเรื่องการพัฒนาความรู้ของผู้ทำบัญชี ทั้งนี้ในการพัฒนาผู้ทำบัญชีทั้ง 4 ด้าน นี้ จึงควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และคำนึงถึงผู้ทำบัญชีในส่วนภูมิภาค จึงควรพิจารณาการจัดการพัฒนาความรู้เพื่อพัฒนาผู้ทำบัญชีที่อยู่ในเขตพื้นที่ภูมิภาคด้วย เพื่อลดปัญหาเรื่องสถานที่ การเดินทาง และค่าใช้จ่ายในการพัฒนาผู้ทำบัญชี เป็นการช่วยเหลือและส่งเสริมให้ผู้ทำบัญชีมีโอกาสพัฒนาตนเองมากขึ้น ผู้ทำบัญชีจึงจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีตามทัศนะของผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจของธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ทราบถึงความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชีและผู้บริหารธุรกิจของธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3.2.2 ควรศึกษาความต้องการพัฒนาผู้ทำบัญชี ในหมวดธุรกิจอื่น หรือในจังหวัดอื่น เพื่อให้ทราบถึงความต้องการพัฒนาตนเองของผู้ทำบัญชี ของหมวดธุรกิจอื่น หรือในจังหวัดอื่น อันจะช่วยให้ส่วนงานที่เกี่ยวข้องจัดรูปแบบการพัฒนาที่เหมาะสมต่อไป